

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 598
van **AXEL RONSE**
datum: 13 juli 2018

aan **JOKE SCHAUVLIEGE**
VLAAMS MINISTER VAN OMGEVING, NATUUR EN LANDBOUW

Plan-MER-plicht - Principiële akkoorden (priak)

Artikel 5.6.6, §2 VCRO (Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening) bepaalt dat woonuitbreidingsgebieden (ook) aangesneden kunnen worden door middel van een zogenaamd principiële akkoord (priak). Dit systeem bestaat sinds 2009.

Uit antwoorden op eerdere vragen blijkt dat tussen 2009 en 2015 meer dan 253 hectare woonuitbreidingsgebied werd aangesneden via het priak. In slechts enkele gevallen werd het PRIAK gevolgd door een ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP), hoewel dit decretaal verplicht is.

In tegenstelling tot een RUP wordt voor een priak geen plan-MER (milieueffectrapport) of MER-screening opgesteld.

Recente rechtspraak van het Europees Hof van Justitie, onder meer het arrest C-290/15 van 27 oktober 2016 en het arrest C-671/16 van 7 juni 2018, stelt dat een plan, project of programma, zoals vermeld in de Europese plan-MER-richtlijn 2001/42/EG "breed" moet geïnterpreteerd worden. Een lezing van deze arresten leert immers dat elk reglementair besluit of beslissing, dat een kader vormt voor het afleveren van vergunningen, onder deze richtlijn valt.

Gelet op het feit dat een priak tot stand komt via een bepaalde in de regelgeving omschreven procedure en de basis vormt voor het afleveren van bouw- en verkavelingsvergunningen in het betrokken woonuitbreidingsgebied, lijkt hieruit voort te vloeien dat ook een priak in beginsel plan-MER-plichtig is.

1. Is het correct dat voor principiële akkoorden in het verleden geen plan-MER of MER-screening werd opgesteld? Waarom (niet)?
2. Wat is het standpunt van de minister ten aanzien van een eventuele plan-MER-plicht voor een priak, gezien de recente rechtspraak?
3. Wat is het gevolg van een eventuele plan-MER-plicht voor afgeleverde vergunningen en priak's uit het verleden? Kunnen deze aangevochten worden?
4. Is het, gezien de recente rechtspraak, aangewezen om de 'Studie over de wetgeving en de toepassing van de plan-MER-richtlijn in ruimtelijke planning in de praktijk in een aantal lidstaten van de EU' (Departement RWO – 2009) te actualiseren? Werd hier reeds opdracht toe gegeven?

ANTWOORD

op vraag nr. 598 van 13 juli 2018

van **AXEL RONSE**

1. Dat is correct. Een priak werd als niet MER-plichtig aanzien aangezien dit niet beschouwd werd als een 'plan' of 'programma' zoals bedoeld in artikel 4.1.1. §1, 4° van het D.A.B.M. De termen 'plan' en 'programma' op zich worden noch in de Richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's noch in het D.A.B.M. gedefinieerd. Gelet op de gebruikelijke betekenis van deze woorden en de toen geldende rechtspraak hieromtrent werd onder een plan of programma verstaan een formalisering door de bevoegde overheid van een globale en coherente benadering waarmee zij voor een bepaald gebied met een geheel aan maatregelen een vooropgesteld doel wil behalen. Een priak werd niet als plan of programma opgevat omdat het geen formalisering vormt van een globale en coherente benadering met een geheel aan maatregelen om een vooropgesteld doel te behalen. Een priak betreft het louter geven van een 'toestemming' om een woonuitbreidingsgebied te ontwikkelen of een 'bevestiging' dat het mag ontwikkeld worden. De globale en coherente benadering blijkt uit het plan dat het woonuitbreidingsgebied heeft vastgesteld. Met andere woorden: het vergunningenbeleid in een woonuitbreidingsgebied wordt gevoerd op grond van de bestemming in het gewestplan; het priak is enkel een bijkomende grendel op de ontwikkeling. Het is de bestemming als woonuitbreidingsgebied die het 'plan' of 'programma' vormt dat het kader is voor de beoordeling van vergunningsaanvragen. Een priak is geen herbestemming. Volledigheidshalve kan nog worden opgemerkt dat de woonuitbreidingsgebieden in het gewestplan zijn aangeduid op het ogenblik dat er nog geen verplichting tot beoordeling van de milieueffecten bestond. In de mate dat er na de invoering van die verplichting nog reservegebieden werden aangeduid, moesten de milieueffecten van het ontwikkelen van dergelijk reservegebied onderzocht worden naar aanleiding van de opmaak van het plan (planmilieueffectrapportage). Het voorgaande heeft enkel betrekking op de plan-MER-plicht. Er is uiteraard een mogelijke verplichting tot projectmilieueffectrapportage naar aanleiding van concrete vergunningsaanvragen (bv. verkavelingsvergunning of stedenbouwkundige vergunningen).
2. Ingevolge de recente rechtspraak van het Hof van Justitie dienen de begrippen 'plan' en 'programma' op vandaag ruim geïnterpreteerd te worden als *"elke handeling die, door de vaststelling van op de betrokken sector toepasselijke regels en controleprocedures, een heel pakket criteria en modaliteiten vaststelt voor de goedkeuring en de uitvoering van één of meerdere projecten die aanzienlijke gevolgen voor het milieu kunnen hebben"*. Een priak lijkt hier niet onder te vallen omdat een priak zich beperkt tot het louter geven van een 'toestemming' om een woonuitbreidingsgebied te ontwikkelen of een 'bevestiging' dat het mag ontwikkeld worden waarbij de milieueffecten van het ontwikkelen van het woonuitbreidingsgebied op planniveau niet moesten onderzocht worden omdat het plan gemaakt werd in een periode dat de verplichting tot effectbeoordeling nog niet bestond (opmaak gewestplannen in de jaren '70 van vorige eeuw), dan wel, in de hypothese van een recente aanduiding van een reservegebied, onderzocht zijn naar aanleiding van de aanduiding van het gebied als reservegebied. Daarnaast is er de verplichting om de milieueffecten te onderzoeken op project-niveau naar aanleiding van concrete vergunningsaanvragen.

3. Er zijn bijgevolg duidelijke argumenten om te stellen dat een priak niet plan-MER-plichtig is. Indien de rechtspraak alsnog zou oordelen dat dit wel het geval zou zijn, dan kunnen vergunningen die tot stand zijn gekomen op basis van een priak, worden aangevochten.
Op Vlaams niveau is er evenwel momenteel nog geen rechtspraak in die zin. Bovendien kunnen vergunningen uit het verleden niet meer rechtstreeks worden aangevochten omwille van een eventuele onwettigheid, maar enkel onrechtstreeks bij de hoven en rechtbanken via artikel 159 van de Grondwet.
4. Ik heb nog geen opdracht gegeven om deze studie te actualiseren. Een aanpassing van de studie lijkt voorbarig aangezien de werkelijke impact en draagwijdte van de recente Europese rechtspraak pas binnen enige tijd zal blijken. Pas dan kan het nuttig zijn om de studie te actualiseren.